

DOODSTRAF

INFORMATIE VOOR JOUW
SPREEKBEURT OF WERKSTUK

AMNESTY
INTERNATIONAL

INHOUD

1. Inleiding	4
2. Achtergronden bij de doodstraf	7
3. Uitvoering van de doodstraf	12
4. Voor- en tegenstanders	18
5. Amnesty tegen de doodstraf	22
6. Kom in actie tegen de doodstraf	26

Deze informatie is samengesteld door Amnesty International.

Bestel via www.amnestyopschool.nl of stel je vragen over kinderrechten op jongeren@amnesty.nl.

Amnesty International © 2016

Coverfoto's: © AI, © Xinhua/Photoshot
© Scott Langley

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

Deze mannen werden in China tijdens een openbaar proces ter dood veroordeeld. Op de borden om hun nek staan hun namen en de tekst 'moordenaar' (2006).

Actie in Zurich, Zwitserland, tegen de doodstraf in Wit-Rusland, het enige land in Europa waar de doodstraf nog wordt voltrokken.

1. INLEIDING

Je hebt vast wel eens het woordspelletje 'galgje' gespeeld. Een onschuldig spelletje... Maar in verschillende landen is de galg geen spelletje. Er worden namelijk nog steeds mensen aan de galg opgehangen. Die mensen hebben een misdrijf gepleegd waarop in dat land de doodstraf staat.

In 55 landen kunnen mensen de doodstraf krijgen. Sommige landen waar de doodstraf door de rechter nog wel wordt opgelegd (gegeven), voeren de straf in de praktijk niet meer uit. Dat betekent dat veroordeelden levenslang gevangenzitten en min of meer wachten op hun executie (iemand ter dood brengen). In 22 landen zijn de afgelopen drie jaar wel echt mensen geëxecuteerd. Ook in die landen moeten terdoodveroordeelden vaak jarenlang wachten op hun executie.

Soms krijgen zelfs kinderen de doodstraf. In 2014 executeerde Iran veertien mensen die minderjarig waren (jonger dan achttien) toen ze een misdrijf pleegden. Ook in Egypte, Jemen, de Malediven, Nigeria, Pakistan, Saudi-Arabië en Sri Lanka zitten mensen in de 'dodencel' die hun misdrijf als

minderjarige pleegden. Bijna altijd wordt gewacht tot ze 18 zijn voordat de executie plaatsvindt, maar soms ook niet. In het internationaal recht is het verboden om jongeren die in hun jeugd een misdaad hebben begaan, te bestraffen met de dood. Ze moeten wel een gepaste straf krijgen en daarna moeten ze een nieuwe kans krijgen.

In Nederland zijn we gewend dat mensen gevangenisstraf krijgen wanneer ze iets hebben gedaan wat niet mag. Of een taakstraf of boete. Bij heel erge misdrijven kun je voor de rest van je leven achter de tralies belanden. Maar de doodstraf krijg je niet. Het is natuurlijk goed dat mensen moeten boeten voor hun misstap als ze dingen doen die volgens de wet niet mogen. Wetten zijn belangrijk. Ze zorgen ervoor dat iedereen weet wat wel en niet mag, en zo wordt het geen chaos. Net als op school en in het verkeer bijvoorbeeld. Stel je voor dat iedereen zelf bepaalt of ze naar school komen of niet. Of dat iedereen door rood gaat rijden... Bij een overtreding van de wet hoort dus een straf. Maar ook voor die straffen zijn er regels.

De mensenrechten zijn belangrijke rechten die voor iedereen gelden, overal ter wereld. Je hebt bijvoorbeeld het recht op onderwijs, op vrijheid van meningsuiting, en het recht om je godsdienst te kiezen. Deze rechten staan in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Volgens de mensenrechten mogen er geen straffen worden gegeven die lichamelijk pijn doen. 'Lijfstraffen', zoals zweepslagen, mogen dus niet. In de Universele Verklaring staat ook dat iedereen recht heeft op leven. Dus dat niemand mag worden gedood. Volgens de mensenrechten mag de doodstraf dus helemaal niet. Maar toch wordt hij in verschillende landen gebruikt. Hoe zit dat dan?

De dood als straf... Volwassenen en jongeren in de hele wereld, ook in Nederland, denken er verschillend over. Wat vind jij van de doodstraf? Heb je een mening?

Ik ben

- voor de doodstraf*
- tegen de doodstraf*
- weet niet*

omdat...

2. ACHTERGRONDEN BIJ DE DOODSTRAF

GESCHIEDENIS

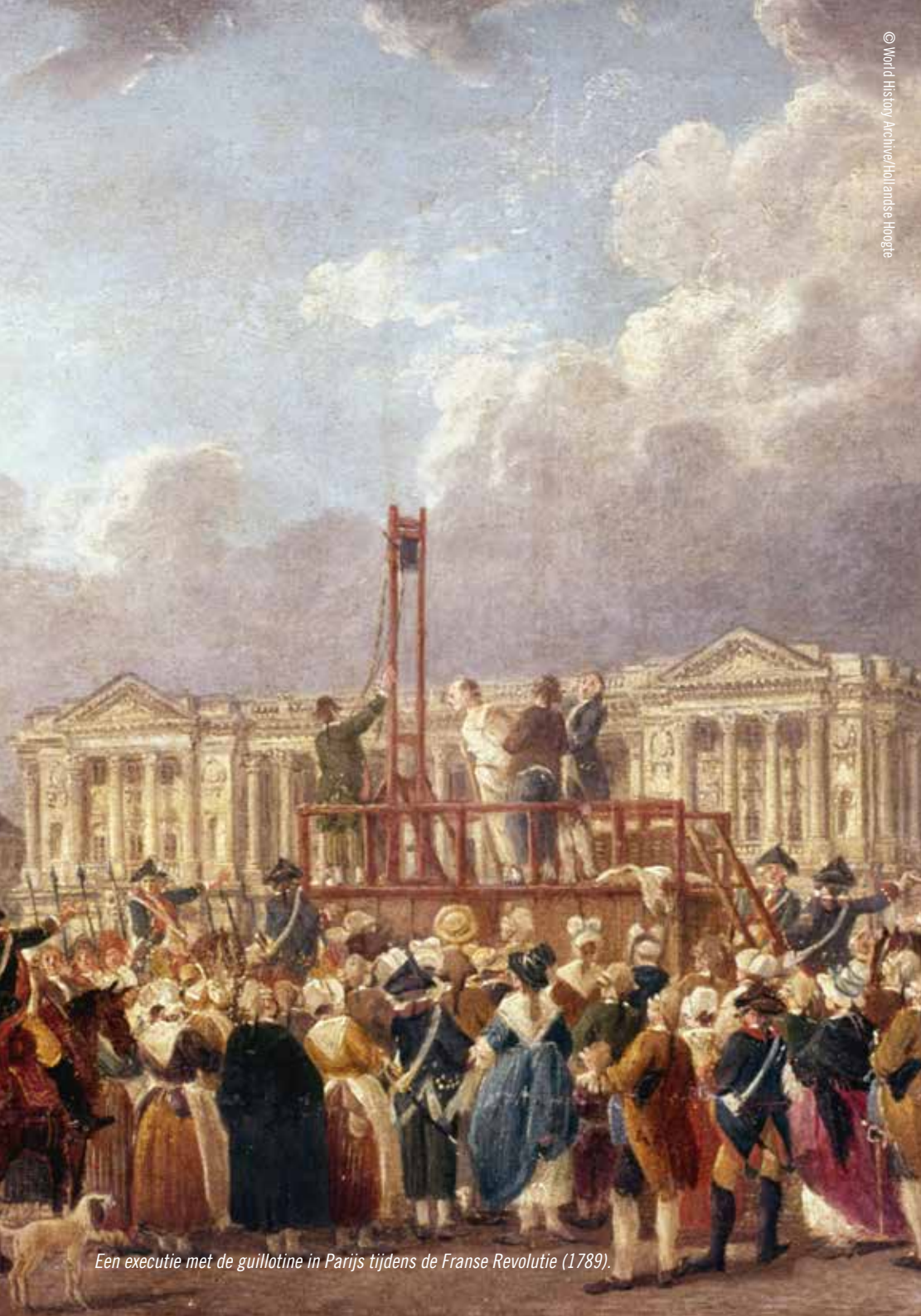
De doodstraf bestaat al lang. Bij de oude Grieken en Romeinen werden al mensen ter dood veroordeeld. Tijdens de middeleeuwen (500-1500) en de periode erna bleef de doodstraf een normale straf voor veel misdrijven. In de achttiende eeuw kon je bijvoorbeeld in Groot-Brittannië voor ongeveer 222 misdrijven de doodstraf krijgen. Zelfs voor het stelen van vee of het zonder toestemming kappen van een boom. In het Romeinse Rijk en tijdens de middeleeuwen betekende de doodstraf vaak dat iemand zo lang en hevig mogelijk gepijnigd moest worden. Dat gebeurde dikwijls op een plek met veel publiek. Het moest er afschuwelijk uitzien, zodat toeschouwers dachten: ik kan me maar beter aan de wet houden, anders staat me dit te wachten.

Later werd geprobeerd de doodstraf 'menschelijker' te maken. In de achttiende eeuw werd in Frankrijk de guillotine ingevoerd, om zo snel en pijnloos mogelijk iemand te onthoofden. In de Verenigde Staten vonden de executies vooral plaats door ophanging. Maar eind negentiende, begin twintigste eeuw werden nieuwe manieren gezocht, om veroordeelden minder pijnlijk te laten sterven. Eerst werd de elektrische stoel ingevoerd. Later werd de gaskamer ingezet. En ten slotte vond men de dodelijke injectie uit, die nu nog steeds wordt gebruikt. Maar van geen van deze manieren is bewezen dat ze pijnloos zijn.

Ook zijn er nog steeds landen die 'onmenselijke' manieren gebruiken. Zoals het (langzaam) ophangen, onthoofding met een zwaard, en steniging (daarbij wordt iemand tot zijn/haar middel ingegraven en worden er stenen gegooid net zolang tot diegene overlijdt). Dit gebeurt in sommige landen waar de 'sharia' (zo noem je de islamitische wetgeving) wordt toegepast.

DOODSTRAF IN NEDERLAND

Nederland schafte de doodstraf in 1870 af. Dat wil zeggen: in vreedstijd. In oorlogstijd kon de doodstraf nog wel worden opgelegd. En in 1945, aan het einde van de Tweede Wereldoorlog, werd de straf weer ingevoerd. Veel mensen vonden namelijk dat oorlogsmisdadigers en mensen die met de Duitse bezetter hadden meegewerkt, de doodstraf verdienden. In 1952 is in ons land voor het laatst iemand geëxecuteerd. Daarna besloot men dat de doodstraf toch echt een te erge straf was. In 1983 is de doodstraf in Nederland eindelijk helemaal afgeschaft: in vredes- én oorlogstijd.

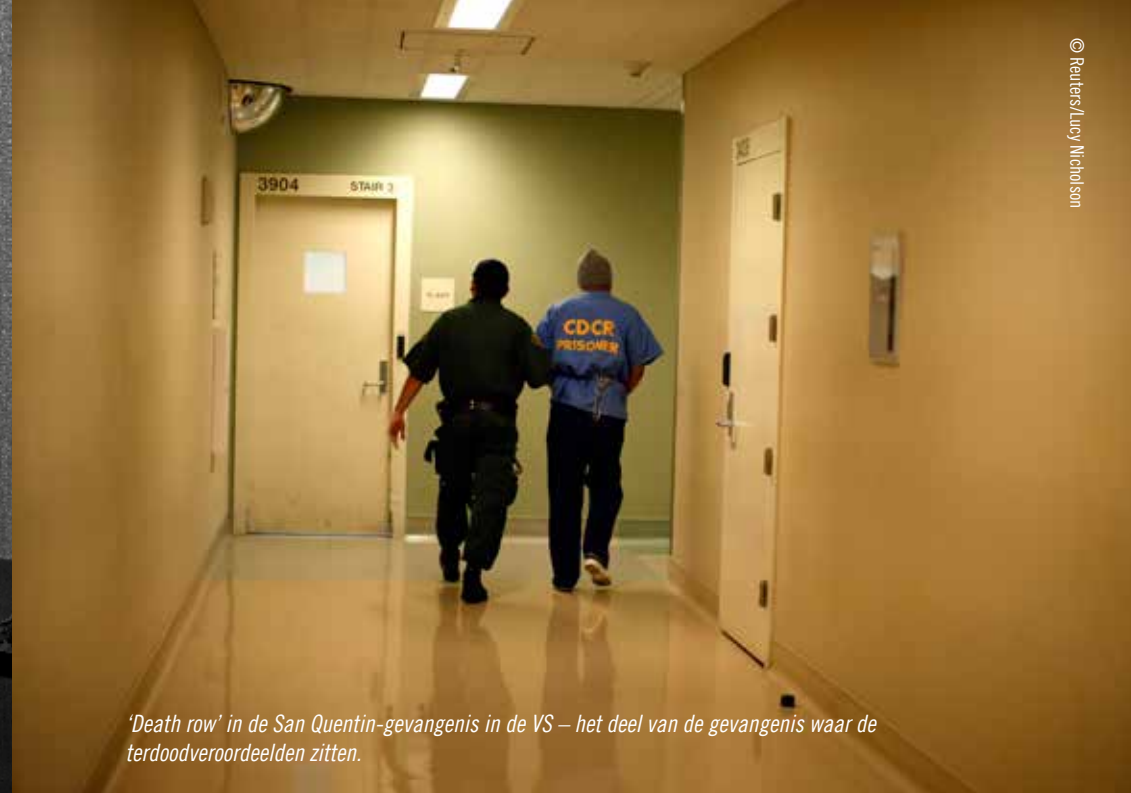
Een executie met de guillotine in Parijs tijdens de Franse Revolutie (1789).

© UN Photo

Eleanor Roosevelt, een van de schrijvers van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens.

© Reuters/Lucy Nicholson

'Death row' in de San Quentin-gevangenis in de VS – het deel van de gevangenis waar de terdoodveroordeelden zitten.

10 oktober is de internationale dag voor de afschaffing van de doodstraf. In de hele wereld wordt dan aandacht aan dit onderwerp gegeven en actiegevoerd om de doodstraf af te schaffen.

INTERNATIONALE AFSPRAKEN OVER DE DOODSTRAF

In de inleiding van dit boekje staat dat het tegen het internationaal recht is om jongeren de doodstraf te geven. Dat internationaal recht bestaat uit afspraken tussen landen over wat wel en niet mag. Die afspraken worden vastgelegd in **verdragen**. Een voorbeeld is het Verdrag voor de Rechten van het Kind. Daarin staat dat het verboden is om mensen te executeren die tijdens het plegen van het misdrijf nog geen 18 waren. Als een land een verdrag **ratificeert**, moet het zich aan de afspraken uit het verdrag houden.

Het parlement van een land moet er dan voor zorgen dat in de wetten van dat land hetzelfde staat als in het verdrag.

Je hebt ook **verklaringen**, zoals de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Landen die een verklaring ondertekenen, zeggen daarmee dat ze het ermee eens zijn. Maar een verklaring is niet bindend. Dat wil zeggen dat het land de afspraken uit de verklaring niet hoeft na te komen, als het dat niet wil.

De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (1948) is door bijna alle landen ter wereld aanvaard. In de Universele Verklaring, die is aangenomen door de Verenigde Naties, staan rechten en vrijheden die gelden voor iedereen, in alle situaties. Dus ook voor jou!

In deze verklaring staan ook belangrijke dingen over de doodstraf:

- Je hebt recht op leven, vrijheid en veiligheid (artikel 3).
- Wrede of vernederende behandeling of bestraffing is verboden (artikel 5).

Maar ja, het is een verklaring. Landen kunnen deze verklaring ondertekenen en daarna toch dingen doen die volgens de verklaring niet mogen. En dat gebeurt maar al te vaak.

Moses Akatugba.

'Ik houd van jullie allemaal'

Moses Akatugba uit Nigeria werd gearresteerd toen hij 16 was. De politie zei dat hij drie telefoons en 650 euro had gestolen. Tijdens zijn arrestatie sloeg de politie hem en schoten ze hem in zijn hand. En op het politiebureau is Moses gemarteld, net zo lang tot hij zei dat hij het had gedaan.

De rechter veroordeelde Moses in 2013 tot de doodstraf. Meteen daarna kwamen mensen over de hele wereld in actie. Zij ondertekenden petities en schreven brieven naar de Nigeriaanse autoriteiten. Ze schreven dat Moses nooit de doodstraf had mogen krijgen. Omdat ze sowieso tegen de doodstraf zijn, maar ook omdat Moses nog minderjarig was, en bovendien was gemarteld om hem te laten 'bekennen'.

Alle aandacht voor Moses heeft geholpen! In mei 2015 kreeg hij gratie (zijn straf werd ingetrokken) en werd hij vrijgelaten. Moses schreef daarna een brief aan iedereen bij Amnesty. Daarin stond: 'Toen ik hoorde wat er allemaal voor me is gedaan door Amnesty International, was ik de gelukkigste man op aarde. Ik houd van jullie allemaal.'

© Scott Kangerley

Demonstranten in Jackson (VS) protesteren de dag na de executie van Troy Davis.

3. UITVOERING VAN DE DOODSTRAF

De doodstraf is nog lang niet in alle landen afgeschaft. Er zijn zelfs nog landen waar minderjarigen de doodstraf kunnen krijgen. Uit landen waar de doodstraf bestaat, komen vaak verhalen over situaties waarin het misgaat. Er worden soms fouten gemaakt tijdens een rechtszaak, waardoor mensen onterecht de doodstraf krijgen. Of autoriteiten willen per se dat er een schuldige wordt aangewezen en laten de rechtszaak expres op een oneerlijke manier verlopen. Zulke rechtszaken worden ook wel 'showprocessen' genoemd: de verdachte krijgt geen eerlijke kans, want de uitslag staat van tevoren al vast.

Om de buitenwereld te laten geloven dat de autoriteiten zich aan de regels houden, voeren ze zo'n showproces op. Bij zo'n rechtszaak is van alles mis: er is geen advocaat, getuigen worden niet gehoord, er zijn valse aanklachten, of er is een 'bekentenis' die na marteling is gedaan. Daarom sturen mensenrechtenorganisaties zoals Amnesty waarnemers naar zo'n proces:

mensen die erop toezien hoe de rechtszaak verloopt en daarover verslag uitbrengen.

In sommige landen kan de doodstraf ook voor misdrijven worden opgelegd waarbij geen geweld is gebruikt. In China kun je bijvoorbeeld de doodstraf krijgen voor het smokkelen van panda's. In negen landen ter wereld, waaronder Saudi-Arabië en Sudan, kun je geëxecuteerd worden omdat je homoseksueel bent. Daar wordt homoseksualiteit gezien als een misdrijf.

EEN PAAR VOORBEELDEN

TROY DAVIS: SCHULDIG?

Troy Davis uit de Verenigde Staten werd in 1991 ter dood veroordeeld voor de moord op een politieagent. Hij zat ruim twintig jaar in een dodencel. Maar er zijn grote twijfels of hij de moord wel heeft gepleegd.

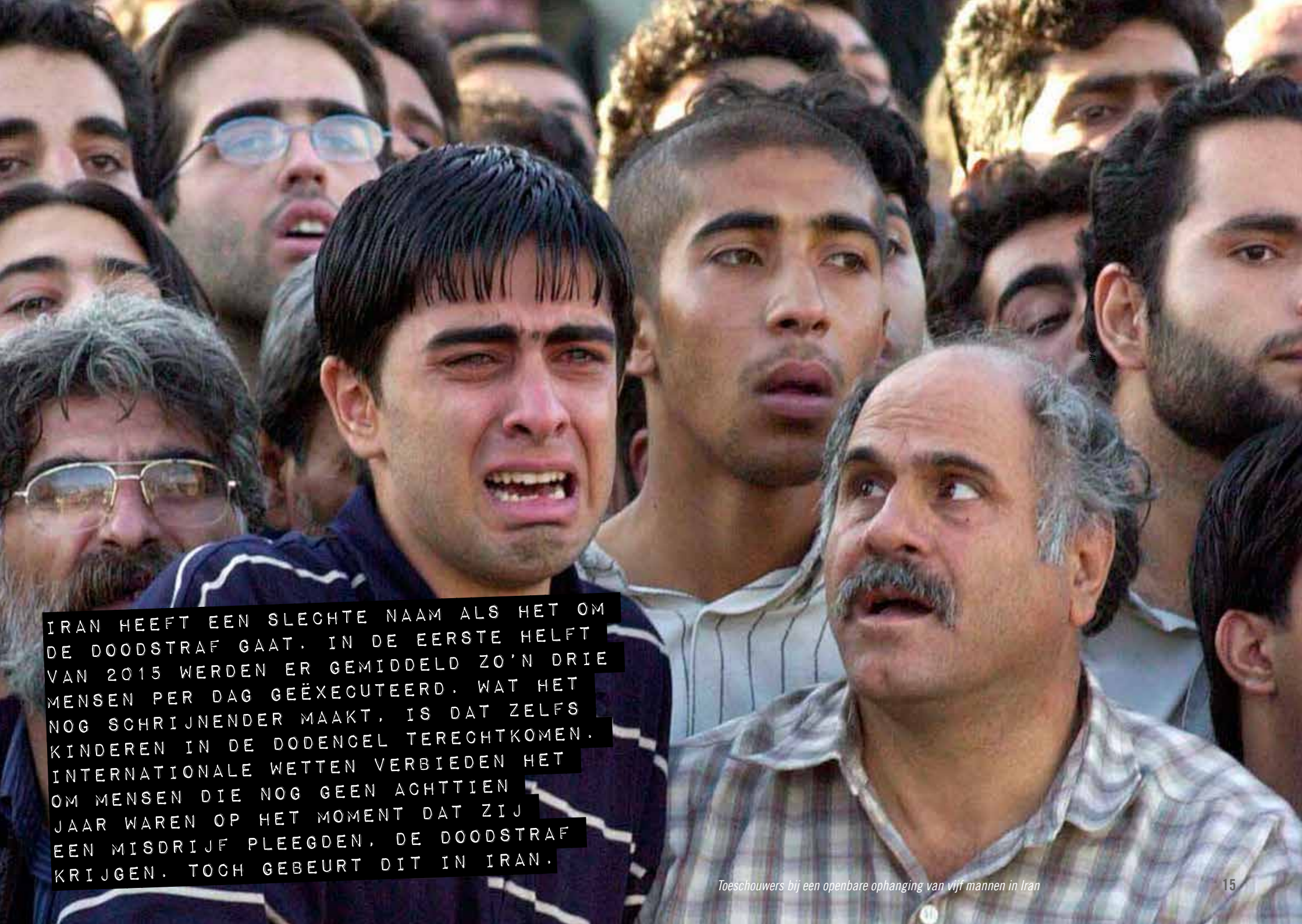
Negen getuigen zeiden dat Troy de dader was. Maar nadat hij was veroordeeld, trokken zeven van hen die verklaring weer in. Sommigen zeiden dat de politie druk op ze had uitgeoefend om Troy te beschuldigen. De vraag is hoeveel de verklaringen van de andere twee waard zijn. Fysiek bewijs, zoals een moordwapen waarop Troys dna-sporen zitten, is nooit gevonden.

Amnesty International voerde actie voor een nieuwe rechtszaak. Die kwam er, maar de rechter oordeelde dat Troy zijn onschuld niet kon bewijzen. Dat is gek: normaal moet een rechtbank bewijzen dat iemand schuldig is, en niet andersom. De twijfels over zijn schuld bleven.

Amnesty bleef actievoeren voor Troy Davis en riep mensen onder meer op kaartjes en brieven aan hem te sturen. Troy schreef een klas uit Pijnacker die kaarten aan hem had gestuurd: 'Ik wilde jullie even bedanken voor de zelfgemaakte kaarten. Zij brachten een glimlach op mijn gezicht, ondanks alle ellende die mij omringt.'

Helaas hielpen de acties uiteindelijk niet. Op 21 september 2011 werd Troy Davis geëxecuteerd.

IRAN HEEFT EEN SLECHTE NAAM ALS HET OM DE DOODSTRAF GAAT. IN DE EERSTE HELFT VAN 2015 WERDEN ER GEMIDDELD ZO'N DRIE MENSEN PER DAG GEËXECUTEERD. WAT HET NOG SCHRIJNENDER MAAKT, IS DAT ZELFS KINDEREN IN DE DODENCEL TERECHTKOMEN. INTERNATIONALE WETTEN VERBIEDEN HET OM MENSEN DIE NOG GEEN ACHTTIEN JAAR WAREN OP HET MOMENT DAT ZIJ EEN MISDRIJF PLEEGDEN, DE DOODSTRAF KRIJGEN. TOCH GEBEURT DIT IN IRAN.

Toeschouwers bij een openbare ophanging van vijf mannen in Iran

GESTENIGD VOOR VERLIEFDHEID

In Afghanistan zijn een paar jaar geleden een vrouw (23) en een man (28) gestenigd omdat ze een relatie met elkaar hadden. De vrouw was verloofd met iemand anders en de man was al getrouwd. Toch waren ze zo verliefd op elkaar dat ze met elkaar verder wilden. Maar in de regio waar ze woonden was de Taliban aan de macht, en die voeren de sharia (islamitische wet) heel streng uit. De Taliban vond het zo erg dat de twee overspel pleegden en er samen vandoor wilden, dat ze de doodstraf oplegden. En dan ook nog een hele gruwelijke: door steniging.

'ONSCULDIG' ZEI DE RECHTER - MAAR TE LAAT

Het gebeurt bijna nooit in China, maar dit keer wel: de doodstraf van de Chinese tiener Hujilto werd in 2014 teruggedraaid. De rechter besloot dat Hujilto onschuldig was en onterecht was veroordeeld.

Reden voor een feestje? Niet echt. Hujilto was al in 1996 geëxecuteerd. Hujilto was 18 toen hij werd opgepakt. Er was een vrouw verkracht en daarna gewurgd, en de politie dacht om een of andere reden dat hij dat had gedaan. Nadat de politie hem 48 uur lang aan één stuk door had verhoord, bekende Hujilto. Waarschijnlijk deed hij dat om maar een einde te maken aan de verhoren. Misschien was hij gemarteld. In China gebeurt dat vaak.

Kort na zijn veroordeling werd Hujilto geëxecuteerd. Maar jaren later bekende een andere man dat hij de misdaad had gepleegd. En toen sprak de rechter Hujilto alsnog vrij...

ONSCULDIGE GEËXECUTEERD ALS 14-JARIGE

George Stinney Jr. uit de Verenigde Staten was 14 toen hij werd veroordeeld voor de moord op twee meisjes. Dat was in 1944. Zeventig jaar later oordeelde een rechter dat hij het toch niet had gedaan.

In 1944 was de minimale leeftijd om in de VS de doodstraf te krijgen 14 jaar. George was zo klein dat hij op een exemplaar van de Bijbel moest zitten in de elektrische stoel. De veroordeling van George Stinney was destijds niet alleen opvallend vanwege zijn extreem jonge leeftijd. Ook het totale gebrek aan bewijs was schokkend. 'Ik kan me geen groter onrecht voorstellen', zei de rechter dan ook toen hij in 2014 het oude vonnis ongeldig verklaarde.

De veroordeling van George Stinney wordt gezien als een klassiek geval van racisme. De volledig witte jury had geen behoefte aan bewijs om de zwarte Stinney te laten executeren.

Misdaad?

In Noord-Korea werd een fabrieksdirecteur (75 jaar) geëxecuteerd door een vuurpeloton. De redenen voor zijn doodstraf waren: onduidelijkheid over zijn afkomst, het investeren van geld in de fabriek, het benoemen van zijn kinderen als managers in de fabriek, en het voeren van internationale telefoongesprekken.

Wat vind jij? Zijn dat misdaden?

Patrick Okoroafor uit Nigeria was veertien jaar toen hij werd opgepakt. Hij zou een roofoverval hebben gepleegd. Patrick heeft dit altijd ontkend. Hij kreeg de doodstraf opgelegd. In 2012 kwam Patrick vrij. Hij had toen zeventien jaar gevangengezeten. Amnesty heeft intensief actie gevoerd voor zijn vrijlating.

Ook stuurden Amnesty-supporters Patrick brieven en kaarten om hem te steunen. Hij zegt daarover: 'Nadat Amnesty actie begon te voeren, en na het lezen van enkele van de vele duizenden brieven, kaarten en berichten die ik ontving van Amnesty-supporters, begon ik te hopen dat ik snel vrij zou zijn.'

Toen hij veertien jaar vastzat - en dus al zijn halve leven in de cel had doorgebracht - werd in Londen voor de Nigeriaanse ambassade geprotesteerd tegen het doodvonnis van Patrick.

Drie Chinese mannen luisteren terwijl de rechter de doodvonnisen tegen hen uitspreekt. Ze werden beschuldigd van een terroristische aanslag op een treinstation.

4. VOOR- EN TEGENSTANDERS

Mensen in de hele wereld denken heel verschillend over de doodstraf. Jij hebt er waarschijnlijk ook wel een mening over. Sommige mensen zijn absoluut voor en sommige zijn 100 procent tegen. En er zijn mensen die twijfelen. Die zeggen bijvoorbeeld dat het van de situatie afhangt. Meestal zijn ze tegen, maar in sommige extreme gevallen, zoals bij dictators die heel veel mensen hebben gedood, zijn ze voor.

VOORSTANDERS: OOG OM OOG

De voorstanders en tegenstanders van de doodstraf hebben verschillende argumenten voor hun mening. De meeste **voorstanders** vinden dat er maar één manier is om ervoor te zorgen dat iemand niet nog een keer een (zwaar) misdrijf pleegt: door hem de doodstraf te geven. Dan is diegene helemaal uit de maatschappij verdwenen en kan hij niets meer doen. Ook vinden

voorstanders vaak dat als je iemand hebt vermoord, je zelf ook geen recht hebt om te leven. De moordenaar heeft zijn slachtoffer gedood, dus moet hij zelf ook dood. 'Oog om oog, tand om tand', is het gezegde dat hiervoor vaak wordt gebruikt.

Amnesty Internationals argumenten tegen de doodstraf vind je op pagina 22.

Wat is je reactie op de volgende uitspraken:

• 'Ik was zeventien toen ik het misdrijf pleegde waarvoor ik ter dood ben veroordeeld. Ik begon pas op mijn twintigste na te denken over mijn leven.' (Van iemand die een doodvonnis kreeg.)

• 'Executies zijn overblijfselen van een primitieve drang naar wraak.' (Van een ex-beul.)

• 'Ik wilde niet dat die man doodging omdat mijn vader was doodgegaan. Ik wilde niet dat zijn gezin hetzelfde moest doormaken als wij.' (Een vrouw over de moordenaar van haar vader.)

Saddam Hoessein, de vroegere president van Irak.

TEGENSTANDERS: IEDEREEN HEEFT MENSENRECHTEN

De tegenstanders van de doodstraf vinden dat de doodstraf een schending van de mensenrechten is. Volgens de mensenrechten mag je iemand geen 'wrede bestraffing' geven. En de doodstraf is natuurlijk bijzonder wreed. Bovendien heb je 'recht op leven'. Mensenrechten zijn er voor iedereen, ook voor misdadigers. Daarom mag je niet iemand voor straf doden. Ook zeggen veel tegenstanders dat er altijd een kans is dat iemand toch onschuldig blijkt te zijn. Het is natuurlijk gruwelijk wanneer iemand is geëxecuteerd terwijl hij het misdrijf toch niet heeft gepleegd.

BEELDEN VAN OPHANGING OP YOUTUBE

Saddam Hoessein was een dictator in Irak die veel misdaden op zijn geweten had. In 2006 werd hij opgehangen. Hij was onder andere aangeklaagd voor misdaden tegen de menselijkheid. Zijn ophanging was te zien in filmpjes op YouTube. In de hele wereld hebben veel mensen daarnaar gekeken. Ook hebben veel voorstanders en tegenstanders van de doodstraf toen weer flink met elkaar gediscussieerd.

Wat vind jij:

'Voor moordenaars is de doodstraf een gepaste straf'

eens oneens en waarom?

'In Nederland moet de doodstraf weer worden ingevoerd'

eens oneens en waarom?

'De doodstraf zou overal ter wereld afgeschaft moeten worden'

eens oneens en waarom?

5. AMNESTY TEGEN DE DOODSTRAF

Amnesty International voert al heel lang actie tegen de doodstraf. En Amnesty niet alleen. Ook heel veel andere mensenrechtenorganisaties en de Verenigde Naties proberen de doodstraf wereldwijd afgeschafte te krijgen.

WAAROM VOERT AMNESTY ACTIE TEGEN DE DOODSTRAF?

Amnesty International is een organisatie die opkomt voor de mensenrechten. Amnesty vindt de doodstraf een schending van de mensenrechten. Mensenrechten zijn er voor iedereen, ook voor mensen die de wet hebben overtreden. Zelfs voor heel ernstige misdadigers, zoals moordenaars en dictators. Zelfs voor iemand als Adolf Hitler gelden de mensenrechten, vindt Amnesty.

De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens verbiedt 'wrede, onmenselijke en vernederende behandeling of bestraffing'. Dat is allemaal van toepassing op de doodstraf, hoe zogenaamd 'menselijk' die ook wordt uitgevoerd. Bovendien heeft ieder mens volgens de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens het recht op leven. De doodstraf is een schending van dit recht.

Argumenten tegen de doodstraf op een rijtje:

- Een regering die de doodstraf uitvoert, ontnemt iemand het leven. **Niemand mag doden**, volgens de wet, dus ook de regering niet.
- Wanneer iemand is geëxecuteerd, **kan die straf niet meer worden teruggedraaid**. Ook niet als later blijkt dat er tijdens het proces of door de rechter fouten zijn gemaakt, of dat het geen eerlijk proces was. Dan kan het zijn dat een onschuldig iemand is gedood. En dat gebeurt echt!
- In veel landen krijgen arme mensen vaker de doodstraf dan rijke mensen. Arme mensen hebben meestal geen geld om een goede advocaat te betalen of om iemand om te kopen. **Discriminatie** kan in een land ook een rol spelen. In de VS belanden verdachten met een donkere huidskleur bijvoorbeeld veel vaker in de dodencel dan verdachten met een lichte huid. En wie een blanke vermoordt, krijgt in de praktijk eerder de doodstraf dan wie een zwarte vermoordt.
- Amnesty vindt niet dat je iemand de doodstraf mag geven, alleen om te voorkomen dat hij niet nog een keer een misdrijf pleegt. Iemand die een misdaad heeft gepleegd mag worden gestraft Maar je kunt niet iemand straffen voor **iets wat hij nog niet heeft gedaan**.
- Bovendien is het principe van 'oog om oog, tand om tand' geen goede reden om de doodstraf te geven. Straffen zijn volgens de wet **niet bedoeld als wraak**. Ze zijn bedoeld om te laten zien dat je straf kunt krijgen **wanneer je iets doet wat volgens de wet niet mag**. Een straf is ook bedoeld om de dader te dwingen tot verbetering van zijn gedrag. Je moet dus wel de kans krijgen om je leven te beteren. En dat kan niet als je de doodstraf krijgt.

Amnesty-actie tegen de doodstraf.

Hakamada Iwao zat 46 jaar onschuldig in de dodencel in Japan.

Zesenvestig jaar in een Japanse dodencel

Als je wordt veroordeeld tot de doodstraf, word je meestal niet meteen geëxecuteerd. Soms kan dat heel lang duren, vooral als er getwijfeld wordt of iemand wel echt schuldig is. Mensen die in de gevangenis zitten in afwachting van hun executie, zitten 'in de dodencel'. In de dodencel zitten is natuurlijk erg zwaar. Je weet nooit of je misschien de volgende dag wordt geëxecuteerd.

De Japanner Hakamada Iwao is de bezitter van een nogal wreed wereldrecord: hij zat maar liefst 46 jaar in de dodencel. Hij werd veroordeeld in 1968 omdat hij zijn baas en diens vrouw en kinderen zou hebben vermoord. Maar in 2014 zei een rechter dat die eerste rechtszaak oneerlijk was geweest. En bovendien was er nieuw bewijs dat Hakamada Iwao de moorden waarschijnlijk helemaal niet had gepleegd. Nog dezelfde dag werd hij vrijgelaten. Hij was inmiddels 78 jaar oud.

Amnesty in actie op Pinkpop.

6. KOM IN ACTIE TEGEN DE DOODSTRAF

Amnesty International hoopt natuurlijk dat zoveel mogelijk mensen tegen de doodstraf zijn en actie willen voeren. Kunnen we op jou rekenen?

Amnesty richt zich in die acties op twee dingen. In de eerste plaats moet de doodstraf **uit het Wetboek van strafrecht worden geschrapt**. Dus aan regeringen en parlementen van landen met de doodstraf, vraagt Amnesty of ze hem willen afschaffen. Daarnaast voert Amnesty actie voor **individuele terdoodveroordeelden**. Wanneer een doodvonnis is uitgesproken en iemand zal worden geëxecuteerd, probeert Amnesty om het vonnis te laten omzetten. Bijvoorbeeld in (levenslange) gevangenisstraf.

Om dat voor elkaar te krijgen, praat Amnesty onder andere met regeringen. Voor mensen die een doodvonnis hebben gekregen en in hun cel wachten tot het wordt uitgevoerd, organiseert Amnesty schrijfacties. Dan schrijven er zo veel mogelijk mensen brieven naar de regering om te vragen of de straf kan worden omgezet. Ook verzamelt Amnesty handtekeningen onder petitielijsten. Zulke enorme stapels post uit alle windstreken maken indruk.

Amnesty vraagt ook andere organisaties, zoals kerken en vakbonden, om mee te helpen met acties tegen de doodstraf.

Daarnaast voert Amnesty **solidariteitsacties** voor mensen die mogelijk onterecht de doodstraf hebben gekregen. Dan sturen een heleboel mensen een kaartje naar terdoodveroordeelden, om ze een hart onder de riem te steken.

Protest in Den Haag tegen de duizendste executie in Amerika op 1 december 2005.

Actie in China tegen de doodstraf.

WAT KUN JIJ DOEN?

IN ACTIE VIA DE WEBSITE

Ook jij kunt actievoeren. Heel makkelijk zelfs en gratis, zoals online via Amnesty's website speciaal voor jongeren: www.amnestyopschool.nl. Je vindt daar naast acties tegen de doodstraf ook nog een heleboel andere acties. Bijvoorbeeld voor mensen die onterecht gevangenzitten of om andere redenen in nood zijn. Dat kan een schrijfactie of een handtekeningenactie zijn, maar je kunt ook een digitaal kaartje sturen.

Je kunt je gratis inschrijven voor de speciale jongerenacties. Je krijgt dan iedere drie weken een e-mailtje met een oproep om digitaal in actie te komen voor vaak jonge mensen.

Ga naar www.amnestyopschool.nl/kominactie en doe mee!

Misschien denk je dat jouw brief, e-mail, kaartje of handtekening geen effect heeft. Maar postzakken vol met brieven of stapels petitieën maken zeker indruk! Regeringen die niet zo netjes omgaan met de mensenrechten bedenken zich wel twee keer wanneer ze weten dat hun praktijken over de hele wereld bekend zijn.

GRTZ!

Je stuurt waarschijnlijk vaak een app'je of een mail, of je plaatst een bericht op Facebook. Het is leuk om iets te sturen én om te weten dat iemand aan je denkt.

Sommige mensen ontvangen haast nooit een berichtje. Bijvoorbeeld mensen die in de gevangenis zitten omdat ze kritiek hadden op de regering, omdat ze de 'verkeerde' godsdienst hebben, of omdat ze opkwamen voor de rechten van groepen die worden gediscrimineerd. Voor deze mensen is het erg belangrijk om te weten dat ze niet worden vergeten. Jij kunt met een kaartje of brief laten merken dat je aan ze denkt.

In de GRTZ!-map vind je adressen van mensen die een kaartje van jou verdienen. In het kort is beschreven wat er met hen is gebeurd. Je kunt dit ook op school doen, bijvoorbeeld na een spreekbeurt of tijdens een viering op school. Een GRTZ!-set is voldoende voor een klas van 32 leerlingen. Vraag de GRTZ! aan via het bestelformulier op www.amnestyopschool.nl.

WEBSITES OVER DE DOODSTRAF

Voor meer informatie over de doodstraf kun je de volgende websites bezoeken:

- www.amnesty.nl/doodstraf: Amnesty Nederland over de doodstraf
- www.amnesty.org: internationale Amnesty-website met veel informatie over de doodstraf (Engels)
- www.cuadp.org: Citizens United for Alternatives to the Death Penalty is een Amerikaanse organisatie die actievoert voor de afschaffing van de doodstraf in de VS (Engels)
- www.journeyofhope.org: Journey of Hope from Violence to Healing is opgericht door nabestaanden van vermoorde personen. Ondanks hun verdriet zijn zij tegen de doodstraf (Engels)
- www.worldcoalition.org: World Coalition Against the Death Penalty (Engels)

MAMA?

JA?

ALS IN AMERIKA
'N STOUTE MENEER
MENSEN DOOD-
MAAKT...

JA?

DAN WORDT DIE
STOUTE MENEER
DAAR OOK ZELF
DOODGEMAAKT,
HÉ?

OH. EUH.
JA.

MAAR WIE MAAKT
DIE STOUTE
MENEER DAN
DOOD?

EUH.

WANT EIGENLIJK MOET
DIE DAN TOCH ZELF
OOK DOOD OMDAT HIJ
OOK IEMAND HEEFT
DOODGEMAAKT?

DAN BLIJVEN
ER TOCH GEEN
MENSEN MEER
OVER?

LAH 2002

Nu je dit boekje hebt doorgelezen, ben je misschien van mening veranderd over de doodstraf. Hoe sta je er nu tegenover?

Ik ben:

Voor de doodstraf

Tegen de doodstraf omdat

Weet niet

Tip: vraag vijf mensen in jouw omgeving hoe zij tegenover de doodstraf staan en waarom. Amnesty daagt je uit je mening aan te scherpen!

Amnesty International wil een wereld waarin iedereen profiteert van de mensenrechten. Om dat te bereiken doet Amnesty onderzoek naar schendingen van deze rechten, en voert Amnesty actie tegen die schendingen.

Amnesty International
Postbus 1968
1000 BZ Amsterdam
T (020) 626 44 36
E jongeren@amnesty.nl
I www.amnestyopschool.nl
I www.amnesty.nl

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

